

SLOVENSKI NAROD

Izbaja vsak dan popoldne, izvzemati nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrat à Din 2.-, do 100 vrat à Din 2.50, od 100 do 300 vrat à Din 3.-, večji inserati petit vrat à Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — >Slovenski Narod velja mesечно v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vracajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/1. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65. podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.551.

Kralja Aleksandra I. ni več Jugoslovenskemu narodu!

Naš veliki kralj Aleksander I. je padel 9. oktobra ob 4. popoldne v Marseilleu kot žrtev podlega atentata.

S svojo krvjo je kralj mučeniško zapečatil delo za mir, radi katerega se je napotil v zavezniško Francijo.

Na prestol kraljevine Jugoslavije je po členu 36 ustave stopil njegov prvorjeni sin Nj. Vel. kralj Peter II.

Kraljevska vlada, vojska in mornarica so položili prisego zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II.

Vlada kraljevine Jugoslavije, ki vrši začasno na osnovi čl. 45 ustave kraljevsko oblast, je sklical Narodno predstavnštvo k skupnemu zasedanju na dan 11. oktobra, da položi prisego v zmislu člena 59 in čl. 42 ustave.

S svojimi zadnjimi besedami, ki jih je blagopokojni kralj umirajoč jedva izgovoril, je v svojem neizmernem rodoljubiu zapustil našemu narodu tole sporočilo:

„Čuvajte Jugoslavijo!“

Kraljevska vlada poziva ves jugoslovenski narod, da to sveto zapoved zvesto in spoštljivo izpolni.

9. oktobra l. 1934. v Beogradu.

Predsednik ministrskega sveta N. Uzunović s. r.; kmetijski minister in zastopnik zunanjega ministra dr. Dragutin Kočić s. r.; prosvetni minister dr. Ilija Šumenković s. r.; pravosodni minister Božidar Makšimović s. r.; minister za telesno vzgojo na rodu dr. Grga Andjelinović s. r.; minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović s. r.; finančni minister dr. M. Đorđević s. r.; minister za gradnje dr. Stjepan Srkulj s. r.; notranji minister Živojin Lazić s. r.; minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. F. Novak s. r.; minister vojske in mornarice armijski general M. Milovanović s. r.; minister za gozdove in rudnike dr. Ulmanski s. r.; prometni minister Ognjen Kuzmanović s. r.

Beograd, 10. oktobra. Sestavljeni v kraljevskem dvoru na Dedinju 9. oktobra 1934 ob 20. uri.

Na povabilo Njegovega kraljevskega Visočanstva kneza Pavla so prišli v dvor: predsednik ministrskega sveta g. Nikola T. Uzunović, upravnik mesta g. Manožo Lazarević in poveljnik kraljeve garde armijski general g. P. R. Živković. Pritonen je bil tudi prvi adjutant Nj. Vel. kralja divizijski general g. Mil. J. Ječmenić.

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez Pavle je sporočil prisotnim, da je od zunanjega ministra g. Bogoliuba Jevtića in maršala dvora g. Dimitrijevića prejet iz Marseillea brzojavno poročilo o atentatu na Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in da je Nj. Vel. kralj podlegel.

Po tem sporočilu je Nj. kraljevsko Visočanstvo knez Pavle izročil predsedniku ministrskega sveta g. N. Uzunoviću v prisotnosti gori navedenih knavorje z napisom:

»To je lastnorčna listina, ki sem jo napisal na osnovi čl. 42 ustave kraljevine Jugoslavije od 3. septembra 1931. leta. Aleksander.

Gospode ministrskemu predsedniku!

Ta kuverta je zaprta in zapečatena z dvema pečatomta iz rdečega voska, na katerih je vtisnjens grb kraljevega doma.

Predsednik ministrskega sveta g. N. T. Uzunović je v prisotnosti Nj. kraljevega Visočanstva kneza Pavla in gori navedenih odpir to kuverta in v njej našel na modri poli konceptnega papirja akt, podpisani lastnorčno po Nj. Vel. kralju, in ki se glasi:

Sestavljen 5. januarja 1934
na Bledu

Po svobodni volji in v svojem najboljšem prepričanju, da s tem najbolje služim interesom moje milie domovine kraljevine Jugoslavije, svojega dragega na-

roda, kakor tudi mojega kraljevskega doma, odrejam na osnovi čl. 42 ustave kraljevine Jugoslavije, da vršijo v primeru, da prestolonaslednik iz razlogov, naštetih v čl. 41 ustave, ne more vrstiti kraljevske oblasti, namestniško oblast:

1. Nj. kralj. Visočanstvo Pavle Karadjordjević.

2. Radenko Stanković, senator in prosvetni minister.

3. Dr. Ivo Perović, ban savske banovine.

Kot namestnika kneza Pavla določam armijskega generala Vojislava Tomiciča, komandanta mesta Beograda, kot namestnika g. Radenka Stankovića Jovana Banjanina, senatorja, in kot namestnika dr. Peroviča dr. Zeca, senatorja.

Ta akt sem napisal in podpisal lastnorčno v dveh originalnih izvodih, od katerih bo enega čuvala Nj. Vel. kraljica, drugega pa predsednik ministrskega sveta.

Oba izvoda tega akta sta vložena v ovoj in zapečatena z mojim pečatom. — Aleksander Karadjordjević, kralj Jugoslavije.

Temu protokolu se priloži prevkar navedeni akt od 5. januarja 1934. leta z Bledu.

Predstavil smo in overovljali: Pavle s. r.; predsednik ministrskega sveta Nikola T. Uzunović; upravnik mesta Beograda g. Manožo Lazarević; poveljnik kraljeve garde Pet. R. Živković; L. adj. Nj. Vel. kralja divizijski general N. J. Ječmenić.

Iz kabimenta predsednika ministrskega sveta št. 220 od 9. oktobra 1934. leta.

Podrobnosti o strahotnem zločinu v Marseilleu

Kralj je umrl pol ure po atentatu

Poročevalec beograjske „Politike“ je bil v kraljevem spremstvu in pripoveduje, kako je bil atentat izvršen

Beograd, 10. oktobra. »Politika« je davi ob 6. izdala prvo posebno izdajo z originalnimi vestmi iz Marseillesa. Njen poročevalec je bil v kraljevem spremstvu. Uspeло mu je priti na prefekturo,

ko je bil kralj še živ.

Na dvorišču prefekture je stal avto, v katerem se je vozil Nj. Vel. kralj. Sežez v avtomobilu

je bil ves okrvavljen.

Sledovi revolverskih krogel so se jasno poznali na levih strani karoserije. Šofer Foacad je baš pripovedoval, kako je stisnil glavo atentatorja proti prednjim vratom avtomobila. Kralj je ležal v velikih kabinetnih sobah rhonskega prefekta na velikem divanu. Imel je zaprti oči. Dihal je naglo. Ob njegovem vzglavlju so bili zbrani profesori z marseilleski medicinske fakultete Bertrand in Henry ter dva vojaška zdravnika in so še poslednjici skušali z injekcijami ohraniti kralja pri življenu.

Dali so mu tudi injekcijo v srce. Toda na njihovih lichih je bilo opaziti, da bodo njih napori ostali zaman. Zaradi velike izgube krvi je kraljevo srce docela oslabilo. Kraljevo življenje je polagoma ginevalo. Zunanji minister Jevtić je tedaj prijetjal kraljevo desno roko in skusal dotipati njegov utrip. Poslanik Spalajković pa se je približal kraljevemu licu, da bi občutil njegov dih. Tedaj se je kralj tiho oglasil:

»Čuvajte mi Jugoslavijo!«

Se nekaj tresljajev in kralj je izdihnil. Zdravniki so ugotovili smrt Nj. Vel. kralja Aleksandra I. ob 16.45, točno pol ure po izvršenem atentatu. Silna bol je tedaj vsem prisotnim iztisnila iz oči solze najgloblje žalosti. Jugoslovenski vojni odpoljanec general Mitrović je glasno zajokal:

»Zakaj mora tako propasti naš ponos? Mar so morali to prizadejati našemu heroju kralju!«

Zdravniki so tedaj pristopili k truplu velikega pokojnika, očistili telo krvi in mu oprali admiralsko uniformo. Tako nato so truplo pokrili z jugoslovensko trobojnico.

Zunanji minister Jevtić in poslanec Spalajković pa sta stopila v sosedno sobo. Tako so jima dali telefonsko zvezo z Beogradom, tako da sta obvestila ministrskega predsednika Nikolo Uzunovića o strašnem dogodku. Dvorjan maršal Dimitrijević pa je telefonsko obvestil kneza Pavla o kraljevi smerti.

Kaj pa sedaj?

Poročevalec beograjskega lista se je obrnil na poslanika Spalajkovića z vprašanjem: »Kaj pa sedaj?« Kralj Aleksander je umrl, je dejal Spalajković. »Slava mu! Živel kralj Peter II! Po ustavi pride po kraljevi smerti na prestol prestolonaslednik Peter. On je mladoleten, zato bo do njegove poletnosti sestavljeno namestništvo. V tem smislu sem že govoril z

Kakšen je atentator

V trenutku, ko je bil atentat izvršen, je imel pri sebi dva revolverja in eno bombo

Beograd, 10. oktobra. p. Na marseilleski prefekturi so snoči zdravniki takoj vbrizgnili kralju posebne preparate v vene, da bi se njegovo truplo ohranilo do prenosa v Beograd. Vso noč so velikega pokojnika čuvale častne straže oficirjev iz njegovega spremstva, marseilleske garnizije in francoske vojne mornarice.

Poročevalec »Politike« je po ljubavnosti šefa za javno varnost v Marseilleu Calese, viden truplo atentatorjevo. Atentator je bil visoke in močne rasti. Na glavi je imel rano od sable in sledove strele, ki mu je prodrl v možgane. Na desni strani prsi ga je zadel drug revolverski strel. Glavo ima vso pobito, usta odprtta. Zanimivo je, da ima na levi roki znake VMRO z mrtvaško

glavo in bolgarskim napisom »Svoboda ali smrt!«

Dognano pa je, da je bil njegov potni list izdan ob češkoslovaškega generalnega konzulata, vendar pa vse kaže, da je bil ta potni list ponarejen. Na potnem listu sta tudi besedici za konzulat na mesto »pro konzulu«, kakor bi se moral v češčini glasiti. Nadalje vse kaže, da je ponarejen tudi vizum jugoslovenske policejne v vizum obmejnega konzulata. Tudi znaki na roki so mu bili vgrani bržko, ne zato, da bi preiskovalci zašli na načapo sled.

Morilec je imel potni list na ime Peter Kelemen, star 40 let. V lažnem potnem listu je bil navedeno, da je bil izstavljen v Zagrebu. 28. septembra je atentator prispel v Francijo in je francosko mejo prestopil pri Vallorbeu. Po navedbah njegovega potnega lista je bil rojen v Zagrebu, kjer je imel trgovino.

V trenutku, ko je izvršil atentat je imel pri sebi

dva revolverja in eno bombo.

Cim je oddal nekaj strel, si je naperil revolver v usta, da bi izvršil samomor. Toda podpolkovnik Violet ga je udaril s sabljo po glavi in ga prevrgel, šofer pa je pričel streljati nanj iz svojega revolverja. Tedaj je atentator, čeprav je že ležal na tleh, streljal še nadalje in zadel več ljudi, med njimi neko ženo in dva policijska agenta. Tudi orožnik Carlen je bil težko poškodovan in dvomijo, da mu bodo rešili življenje.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 10. oktobra. AA. Predsednik ministrskega sveta je včeraj na prvo vest o tragični vesti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. sklical takoj sejo ministrskega sveta. Po dobrijem poročaju, da je Nj. Vel. kralj Aleksander I. mučeniško umrl 9. t. m. ob 16. popoldne v Marseillesu, je kraljevska vlada takoj izdala vse potrebne ukrepe, ki jih načrnuje stanje stvari.

Medtem je predsednik kr. vlade na povabilo Nj. Vis. kneza Pavla odšel na dvor na Dedinju.

Po povratak je sporočil ministrskega sveta, da je dobil na dvoru Nj. Vis. kneza Pavla, poveljnika kraljeve garde R. Živkovića, prvega adjutanta Nj. Vel. kralja divizijskega generala Ječmeniča in upravnika mesta Beograda Manoila Lazarevića.

Nj. Vis. knez Pavel je izročil predsedniku vlade kuverta, započetano z dvema pečatom, iz rdečega voska in z vtisnjem grbom kraljeve doma, na kateri je kralj lastnorочно napisal:

To je lastnorочно akt, ki sem ga napisal na osnovi čl. 42. ustave kraljevine Jugoslavije od 3. septembra 1931. I. Aleksander I.

To kuverta je otvoril predsednik vlade v prisotnosti gori navedenih, o čemur so sestavili protokol. Vsebinsko kraljevega akta so takoj objavile »Službene Novine« obenem s proklamacijo kraljevske vlade narodu.

Kraljevska vlada je sprejela to poročilo svojega predsednika z največjo

bolestjo in sklenila:

da članji kraljevske vlade takoj prisijo zvestobo Nj. Vel. kralju Peteru II;

da minister vojske in mornarice izda potrebne naredbe za zapriseženje vojske in mornarice na Nj. Vel. kralja Petra II., kar so tudi takoj izvršili; vojska in mornarica je še tekom noči prislegla;

da prisotni ministri izdajo potrebne naredbe za zaprisego vsega državnega uradništva;

da se s proklamacijo sporoči narodu tragična smrt Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in da je zasedel prestol Nj. Vel. kralj Peter II. ter da bo začasno do njegove zaprisege izvrševalo kraljevsko oblast določeno namestništvo;

da se Narodno predstavništvo v smislu čl. 42. in 59. ustave sklicuje na skupno sejo, da narodni zastopniki in določeni namestniki prisijo;

da trajca narodna žalost 6 mesecev;

da se 10. t. m. razglasiti smrt blagopokojnega kralja z zvonenjem v vseh cerkvah, v džamijah in sinagogah pa po obredih doličnih veroizpovedi;

da se ustanovi državni odbor za pogreb Nj. Vel. kralja Aleksandra I.;

da državna poslopja razobesijo črne zastave;

da je 10. t. m. v vseh šolah v državi pouka prost.

Ti ukrepi kraljevske vlade so bili takoj izvršeni.

Proklamacija francoske vlade

Danes dopoldne bo po Franciji razširjena naslednja proklamacija vlade, ki je bila sprejeta snoči na seji ministrskega sveta:

»Francoska vlada z bolestjo sporoča narodu smrt Nj. Vel. jugoslovenskega kralja Aleksandra I., ki ga je zadela baš v trenutku, ko je prinesel francoskemu narodu svedocanstvo ljubezni in zvestobe jugoslovenskega naroda. Kot tolmač francoskega ljudstva pošilja francoska vlada Nj. Vel. kraljice Mariji, jugoslovenski vladi in veikemu bratskemu narodu izraze globoke boli vse Francije.

Poleg kralja Aleksandra je bil tudi zunanj minister Louis Barthou smrtno zadet. V tragicni boli, ki je ujedinal obe državi, bosta oba naroda še boli nego dosedaj občutila skupost svojih src in svojih misli.«

Predsednik republike Lebrun je snotil ob 11.50 odpotoval iz Pariza v Marseille, da se pokloni zemskim ostankom velikega kralja in francoskega zunanjega ministra. Z njim je odpotoval tudi minister Herriot.

Francoska vlada je sklenila proglasti narodno žalovanje, ki bo trajalo

mesec dni. V tem času bodo opuščene vse svečanosti in ceremonije. Pokojnemu francoskemu zunanjemu ministru Louisu Barthouju bo prirejen narodni pogreb.

V Besanconu so obvestili kraljico

Jugoslovensko poslanstvo v Parizu prejema neprestano sožalne brzjavke z vse strani Francije.

Nj. Vel. kraljica Maria, ki je potovanila incognito preko Švize v Francijo, je včeraj popoldne s posebnim vlakom prispevala v Belfort. Ob 15.40 je bila v Lyonu, ob 18.30 v Besanconu. Tu so ji sporočili strašno vest o smrti Njenega sogroga Nj. Vel. kralja Aleksandra. Na železniški postaji so se zbrali zastopnički oblasti, da ji izrazijo v imenu francoske vlade najgloblje sožalje. Bolestno dolžnost, da jo obvesti o tragicni smrti jugoslovenskega kralja, je prevezel prefekt departementa Doubs Pietri de la Rocca. Najprej je stopil v stik z adjutantom Nj. Vel. kraljice Marije, nato pa je njej sami z največjo obzirnostjo sporočil vest o smrti njenega vzužvenega sogroga. Sam je nato spremjal Nj. Vel. kraljico proti Marseilleu.

Marseille pred prihodom Nj. Vel. kralja Aleksandra

Marseille, 9. oktobra. AA. Marseille se je danes prebudil ves okrajen s francoskimi in jugoslovenskimi zastavami. Vse prebivalstvo se je pripravljalo, da prirede Nj. Vel. kralju Aleksandru. Med njimi so bili zunanj minister Barthou, minister vojne mornarice Piétrli s svojim adjutantom, francoski poslanik na jugoslovenskem dvoru Naggar, francoski vojaški ataše v Beogradu podpolkovnik Bethonard, viceadmiral Dandal, jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Spalajković, maršal jugoslovenskega dvora Aleksander Dimitrijević, jugoslovenski vojaški odpoljanec v Parizu general Marko Mihajlović in tajnik maršalata Mihajlo Borotić.

Po izstopu iz vlaka so na železniškem peronu in v posebni železniški čakanici, ki je bila vsa v cvetju in okrašena z jugoslovenskimi in francoskimi zastavami, pozdravili uradne osebnosti za sprejem Nj. Vel. kralja Aleksandra. Med njimi so bili zunanj minister Barthou, minister vojne mornarice Piétrli s svojim adjutantom, francoski poslanik na jugoslovenskem dvoru Naggar, francoski vojaški ataše v Beogradu podpolkovnik Bethonard, viceadmiral Dandal, jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Spalajković, maršal jugoslovenskega dvora Aleksander Dimitrijević, jugoslovenski vojaški odpoljanec v Parizu general Marko Mihajlović in tajnik maršalata Mihajlo Borotić.

Po izstopu iz vlaka so na železniškem peronu in v posebni železniški čakanici, ki je bila vsa v cvetju in okrašena z jugoslovenskimi in francoskimi zastavami, pozdravili uradne osebnosti za sprejem Nj. Vel. kralja Aleksandra. Med njimi so bili zunanj minister Barthou, minister vojne mornarice Piétrli s svojim adjutantom, francoski poslanik na jugoslovenskem dvoru Naggar, francoski vojaški ataše v Beogradu podpolkovnik Bethonard, viceadmiral Dandal, jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Spalajković, maršal jugoslovenskega dvora Aleksander Dimitrijević, jugoslovenski vojaški odpoljanec v Parizu general Marko Mihajlović in tajnik maršalata Mihajlo Borotić.

Po izstopu iz vlaka so na železniškem peronu in v posebni železniški čakanici, ki je bila vsa v cvetju in okrašena z jugoslovenskimi in francoskimi zastavami, pozdravili uradne osebnosti za sprejem Nj. Vel. kralja Aleksandra. Med njimi so bili zunanj minister Barthou, minister vojne mornarice Piétrli s svojim adjutantom, francoski poslanik na jugoslovenskem dvoru Naggar, francoski vojaški ataše v Beogradu podpolkovnik Bethonard, viceadmiral Dandal, jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Spalajković, maršal jugoslovenskega dvora Aleksander Dimitrijević, jugoslovenski vojaški odpoljanec v Parizu general Marko Mihajlović in tajnik maršalata Mihajlo Borotić.

Po izstopu iz vlaka so na železniškem peronu in v posebni železniški čakanici, ki je bila vsa v cvetju in okrašena z jugoslovenskimi in francoskimi zastavami, pozdravili uradne osebnosti za sprejem Nj. Vel. kralja Aleksandra. Med njimi so bili zunanj minister Barthou, minister vojne mornarice Piétrli s svojim adjutantom, francoski poslanik na jugoslovenskem dvoru Naggar, francoski vojaški ataše v Beogradu podpolkovnik Bethonard, viceadmiral Dandal, jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Spalajković, maršal jugoslovenskega dvora Aleksander Dimitrijević, jugoslovenski vojaški odpoljanec v Parizu general Marko Mihajlović in tajnik maršalata Mihajlo Borotić.

Po izstopu iz vlaka so na železniškem peronu in v posebni železniški čakanici, ki je bila vsa v cvetju in okrašena z jugoslovenskimi in francoskimi zastavami, pozdravili uradne osebnosti za sprejem Nj. Vel. kralja Aleksandra. Med njimi so bili zunanj minister Barthou, minister vojne mornarice Piétrli s svojim adjutantom, francoski poslanik na jugoslovenskem dvoru Naggar, francoski vojaški ataše v Beogradu podpolkovnik Bethonard, viceadmiral Dandal, jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Spalajković, maršal jugoslovenskega dvora Aleksander Dimitrijević, jugoslovenski vojaški odpoljanec v Parizu general Marko Mihajlović in tajnik maršalata Mihajlo Borotić.

Po izstopu iz vlaka so na železniškem peronu in v posebni železniški čakanici, ki je bila vsa v cvetju in okrašena z jugoslovenskimi in francoskimi zastavami, pozdravili uradne osebnosti za sprejem Nj. Vel. kralja Aleksandra. Med njimi so bili zunanj minister Barthou, minister vojne mornarice Piétrli s svojim adjutantom, francoski poslanik na jugoslovenskem dvoru Naggar, francoski vojaški ataše v Beogradu podpolkovnik Bethonard, viceadmiral Dandal, jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Spalajković, maršal jugoslovenskega dvora Aleksander Dimitrijević, jugoslovenski vojaški odpoljanec v Parizu general Marko Mihajlović in tajnik maršalata Mihajlo Borotić.

Po izstopu iz vlaka so na železniškem peronu in v posebni železniški čakanici, ki je bila vsa v cvetju in okrašena z jugoslovenskimi in francoskimi zastavami, pozdravili uradne osebnosti za sprejem Nj. Vel. kralja Aleksandra. Med njimi so bili zunanj minister Barthou, minister vojne mornarice Piétrli s svojim adjutantom, francoski poslanik na jugoslovenskem dvoru Naggar, francoski vojaški ataše v Beogradu podpolkovnik Bethonard, viceadmiral Dandal, jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Spalajković, maršal jugoslovenskega dvora Aleksander Dimitrijević, jugoslovenski vojaški odpoljanec v Parizu general Marko Mihajlović in tajnik

Kralj Aleksander in Slovenija

Slovenski del jugoslovenskega naroda je po osvobojenju in zedinjenju nestrenočakal, da bi mogel v svoji sredi, na svojih tleh pozdraviti narodnega kralja, svilasega Petra Karadjordjevića ali njegovega sina in namestnika regenta Aleksandra. Kralj Peter zaradi visoke starosti in rahlega zdravja ni mogel ustrečati tej iskreni želji, ustregel pa ji je že v drugem letu zedinjenja prestolonaslednik in regent Aleksander. Vidov dan 1920, ko smo ga mogli Slovenci prvič pozdraviti na svojih tleh, bo ostal vsem, ki so bili priča tega zgodovinskega dogodka, v neizbrisnem spominu. Oni dnevi so bili za vso Slovenijo velik praznik in morda smo še takrat v vsej globini svoje duše občutili, da smo zares svobodni, na svojih tleh in da imamo svojega, zares narodnega vladarja.

Veličastni so bili oni dnevi zlasti v Ljubljani, ko se je tu zgrnila skoro vsa Slovenija, ko so ljubljanske ulice prekipevale navdušenja in ko so orili viharni vzklik v pozdrav regentu Aleksandru. Od takrat pa do danes ljubljanske ulice še niso videle tolikih in tako navdušenih množic. Od blizu in daleč so prihitali predniki vseh stanov, da vidijo in se poklonijo njemu, ki je kot regent že takrat usodo države.

IZ Ljubljane je krenil regent Aleksander s svojim spremstvom na Gorenjsko, potem pa se na Stajersko, skozi Celje v obmejni Maribor, povsod sprejet z nepisanim navdušenjem. Ko je po svojem zares triumfalnem posetu zapuščal Slovenijo in se vracal v Beograd, je takratni dopisni urad objavil naslednjo njegovo izjavbo:

»Kratko bivanje ne polnih treh dni v Ljubljani mi je dalo izdatno priliko, da se v stalnem neprestanem stiku z vsemi

sloji uverim, da se slovenski del našega naroda nič manj ne oklepava najodnega zedinjenja kakor ostala dva dela. Razen Ljubljane sem imel radostno priliko, posetiti nekatere bližje mesta in Maribor in povsod se je samo še poglabjal oni prvi divni vtič. Prisrčne in tople manifestacije v Sloveniji so prodrije naravnost v moje srce in bodo tudi ostale neizbrisne v mojem srcu. Obžalujem, da moram zapustiti to krasno zemljo in ta krepki, rodoljubni rod slovenski. Zapuščam te kraje s čvrsto željo, da mi bo dana prilika, da zopet in cesto posetim svoje drage Slovenije.«

To je Nj. Vel. kralj Aleksander tudi storil. Kako zelo se je naša ožja domovina prikupila takratnemu regentu, priča najbolje dejstvo, da je posle redno vsako leto prihajal med nas in da si je 1. 1923. izbral naš lepi Bled za svojo poletno rezidenco. Dvorna uprava je kuipa gradi Suvobor, kamor vsako leto prihaja kraljevska rodbina na poletni odmor in kjer se je mudil, v kolikor so mu dopuščali državni posli, tudi kralj Aleksander sam. Odtod je delal izlete na vse strani Slovenije, zlasti se je lahko tudi posvečal svojemu najljubšemu sporutu, lov. Kjerkoli se je prikazal njegov avto ali zlasti še, kjer je vladar v svoji prirojeni prostotu sam stopil med naši ljudi, povsod ga je narod pozdravljal z ljubezijino in spoštovanjem, kakršno more izkazovati samo zaveden narod svojemu narodnemu kralju.

Letošnje poletje je bil Nj. Vel. kralj Aleksander dvakrat na Bledu. Kakor da je usoda sama hotela, da se pred svojo prerano smrtjo poslovod na kraju, ki mu je nudil vsaj nekaj utehe in razvedrila v njegovem skrbi in odgovornosti polnem življenju...

Na svojih potovanjih po Jugoslaviji, ki jo je na lastne oči spoznal sam, se je blagopokojni kralj ob vsaki priliki rad pogovarjal s preprostim ljudstvom, da spozna njegove želje, težnje in težave. Na naši slike je en tak prizor iz zagrebške okolice, kjer je blagopokojni kralj pred tremi leti ob svojem daljšem bivanju v Zagrebu doživljal neštete dokaze ljubezni in vdanosti.

Kaj določa naša ustava glede nasledstva

Do imenovanja namestništva izvršuje vladarske posle ministrski svet

Ustava kraljevine Jugoslavije od 3. septembra 1931. vsebuje v svojem šestem oddelku naslednje določbe glede namestništva:

Namestništvo.

Clen 41. Kraljevsko oblast izvršuje namestništvo: 1. če je kralj nedodelen; 2. če je zaradi duševne in telesne bolezni trajno nesposoben izvrševati kraljevsko oblast.

Clen 42. Namestniška oblast pripada po pravu prestolonasledniku, če je polnoleten. Če prestolonaslednik ne more izvrševati namestniške oblasti, izvršujejo namestniško oblast tri osebe, ki jih je določil kralj s posebnim aktom ali z oporočko. Istočasno določi kralj vsakemu namestniku po enega zamenika. Če se izprazni mesto namestnika in njegovega zamenika, izvoli Narodno predstavništvo v skupni seji s tajnim glasovanjem novega namestnika izmed vseh preostalih zamenikov. Če živi samo en zamenik, stopi ta brez volitve na izpraznjeno mesto namestništva.

Ce ni določil kralj niti z aktom, niti z oporočko namestnika, ali če zaradi bolezni ali smrti določen namestnik in njih zamenikov ni mogoče sestaviti namestništva iz vseh treh namestnikov, voli Narodno predstavništvo v skupni seji s tajnim

glasovanjem potrebno število kraljevskih namestnikov. Namestniki smejo biti samo državljanji kraljevine Jugoslavije.

Preden prevzamejo kraljevsko oblast, prispejo namestniki pred Narodnim predstavništvom, da bodo kralju zvesti in da bodo vladali po ustavi in zakonih, veljavnih v državi.

Clen 43. Če je eden izmed treh namestnikov začasno odsonet ali začršan, smeta drugi dva namestniki tudi brez njega opravljati državne posle.

Clen 44. Za vzgojo nedoljnega kralja skrbijo namestniki. Za imovino nedoljnega kralja se brigajo skrbniki, določeni s kraljevo oporočko. Če umri kralj ni dočašil skrbnikov, jih imenujejo namestniki, ko so zasišli predsednika državnega sveta, kasarskega sodišča in glavnega kontrole.

Clen 45. Dokler ne nastopijo namestniki svoje dolžnosti, izvršuje začasno ministriški svet ob svoji odgovornosti kraljevsko oblast.

Clen 46. Če kralj iznare ali odstopi, prevrzame prestolonaslednik, aka je polnoleten, takoj kraljevsko oblast, objavi to načelu s proklamacijo in prisecje pred Narodnim predstavništrom kar je predpisano.

stro-ogrsko monarhijo. Srbska vojska je bila eden najvažnejših elementov v tej operaciji. Ko sem prispel na solunski front, sem se podviral, da stopim v zvezo z voditeljem Srbije, s tedanjim princem Aleksandrom. Prezirajoč udobnost, se je regent tedaj nastanil v neki akromni kotbi sredi svojih čet na kočku osvobojene domovine. Srbi so komaj čakali, da preidejo v ofenzivo. Bil sem z njimi popolnoma ene misli. Princ me je odvedel na vrh Flike v višini 2400 m. Pri tej priliki sem spoznal njegovo sijajno bistrost duha, vojaške proaktivnosti in terenskega znanja. Obviadovali so prvo bolgarsko linijo in vidieli tudi drugo pozicijo na Kobylaku in njene pristopne poti.

Marsal omenja nato zgodovinski sklep o končni ofenzivi in pravil:

Kakor sta Hindenburg in Ludendorff priznala oktobra 1. 1918., je ta sklep povzročil polem avstrijsko-nemškega bioka. Ta

sklep pa je obenem ustvaril Jugoslavijo. Če bi se bile zavezniške vojske, ki so se za premirja nahajale na lev obali Dunava in na pohodu proti Budimpešti in Dunaju, omejile na podrobne operacije na svoji fronti, kdo more povedeti, kaj bi se bilo usgodilo z Avstro-Ogrsko in kakovih drobiti množiči bi bila pobrida Srbi. Zato se kralj Aleksander lahko po pravici smatra na pr-

vega kralja Jugoslovenov, kar je on tisti, ki jimi je dal domovino.

Tudi »Journal« objavil spomine marsala Franchet d' Espereya na Nj. Vel. kralja Aleksandra in na operacije na solunski fronti. Ob koncu pravi francoški marsal:

Jugoslavija ima dobrega kralja, kraja vojaka, ki je racunat svoj narod.

drušva večga srbskega naroda.

General nato piše o politični sposobnosti, razredni presoji in miru Nj. Vel. kralja Aleksandra. Vsi, ki so ga poznali in videli pri delu, bodo potrdili, da ljubi ta kralj svojo zemljo bolj kakor samega sebe. LJubit svojo zemljo pa pomeni sedaj storiti vse, da se ji zavaruje notranji in zunanjji mir.

Žalna seja mestnega sveta

VSEM ČLANOM MESTNEGA SVETA

Od podle roke morilca je padel najboljši sin našega naroda, vitežki naš kralj, Njegovo Veličanstvo Aleksander I.

Žalna seja mestnega sveta se vrši danes, v sredo 10. oktobra 1934 ob 17. uri v veliki dvorani mestnega poglavarstva.

Predsednik:
dr. Dinko Puc, l. r.

Nacionalisti!

Prvi Jugoslovan, naš gospodar Aleksander I., kralj Jugoslavije in vseh Jugoslovanov je mrtev. Predno je stopil na zavezniško zemljo Francije, ga je zadela krogla

Spomin na najslavnejši dan jugoslovenske vojske in mornarice, na 6. septembra 1931., ko je Nj. Vel. kralj Aleksander v počasnenju rojstnega dne prestolonaslednika poklonil vojnim edinicam Jugoslavije nove prapore.

Louis Barthou

Veliki državnik Louis Barthou, ki ga je Usoda današnji dan skupno z našim prevozilom vladarem Nj. Vel. kraljem Aleksandrom poklicala v večnost, je bil letos v juniju naš odlični in dragi gost. Prekrasne, priserne manifestacije, ki so dale iskrenim čustvovanjem svobodno pot, so takrat pokazale, kako drag nam je Louis Barthou, kot predstavnik velike zaveznicice in obenem kot človek, pravi predstavnik bistre galiske duhu in kulture.

Louis Jean Firmin Barthou, član Francoške akademije in minister zunanjih zadev zavezniške francoske republike, se je rodil 23. avgusta 1862 v Oloron - Sainte Marie. Izhalil je iz obitelji, katere članovi so v mnogih generacijah služili kot učitelji v njegovem rodom mestu. Tudi njegov oče je s ponosom vršil nalogu prosvetitelja najširih narodnih slojev. Mladi Barthou je bil v šolah vedno prvi in je zlahkoto osvajal odlike in nagrade. Po dovršenih pravnih studijih se je nasedil kot odvetnik v mestu Pauju, kjer je prevezel takoj glavno uredništvo lista »L'Independent de Basses Pyrenees«. Njegovi članki so kmalu vzbudili pozornost in preprosti podpis »Louis Barthou« je zajamčil vsakemu članaku obično pozornih čitateljev. Leta 1888. je bil izvoljen v mestno zastopstvo, čez leto dni pa so ga Doljni Pireneji poslali, komaj 27 let starega, v pariški parlament, kjer je do danes neprekiniteno — v zbornici ali v senatu — zastopal interese svojega okraja in vse Francije.

Bil je komaj 32 let star, ko mu je bil 1. 1894. poverjen v Dupuisovi vladi portfelj ministra javnih zgradb. Tako je torek začel državniško kariero v isti vladi kar kar Raymond Poincaré. Odslej je sodeloval v franskoškem življenju zadnjega pol stoletja odlično pri vseh večnejših dogodkih notranje in zunanje politike. V nasled-

najboljši politik, dokler ni bila izvedena splošna mobilizacija.

Barthou pa ni bil znaten samo kot politik in državnik, marveč ima zelo častno mesto tudi v sodobni francoški književnosti in je za svoja dela na tem področju tudi bil članstvo Francoške akademije. Bil je predvsem zgodovinar izrednih sposobnosti. Globoko poznavanje francoške revolucije in

Kontreadmiral Berthelot

njenih protagonistov razkrivata deli »Mirabeau« in »Deveti tarmidor« ter njegova studija o Dantonu. Bil je predsednik društva »Francoška revolucija in na državnih skupinah« so bila njegova predavanja vedno srednje obde pozornosti. Na eni takih skupinah je predaval o Anatolu France kot zgodovinopisu francoške revolucije in to predavanje štejejo med najoddilnejše mojstrovine sodobne zgodovinske kritike. Leta 1919. je izdal Barthou knjigo »Lamarck kot govornik«. V njej ne govori samo o Lamarckovi osebnosti, temveč se bavi tudi z njegovo politiko in razlagajo vse politični položaj one dobe. Lahko se reče, da je ta knjiga njegovo glavno delo, a katerim je dosegel najvišjo stopnjo popularnosti. Delo je posvečeno Barthoujevu sinu, ki je kot dobrovoljec padel na bojnem polju v Alzaci decembra 1914. (Pri tem se spomnimo na pokojnega predstavnika francoške republike Paulu Doumerja, ki je svojo najboljšo knjigo posvetil tem svojim sinovom, padlim v svetovni vojni, dočim je oče sam postal žrtva brezumne atentatorje.) Romantiki se je oddolžil Barthou z eosejem »Pensikova ljubezen«, ki je najpopolnejša studija zasebnega življenja Viktora Hugoja.

Omenjujo se samo na glavna književna dela, ne moremo mimo potopisa »Spomini s potovanjem v Belgijo in Nizozemsko«, zlasti pa ne mimo knjige »Pisma mlademu Francozu«, ki predstavlja nekak komentatorjev vojne in vsebuje dragocen poisk, ki ga naj sodobni svet črpa iz te velike nearedne udeleženosti narodov. Da vsaj približno spoznamo Barthoujevo mnogostranost, naj omenimo še zbirko njegovih predavanj, ki jih je imel v Švicari in Italiji in ki so izšla pod naslovom »Na potih pravice«. Pri svojih 72 letih je bil Barthou še enako mlajši, svež in podjeten, kakor je bil pred 40 leti, ko je prvih postal ministri francoške republike. Njegov duh je neprestano suoval in ustvarjal in izredna pridostojnost je obetala še lepih del iz podresa tega izrednega umna. Bilo bi še prezgoda, da bi se mogla zaključiti popularna slika njegovega delovanja. Ali česar ni hotela do pozne življenjske jeseni varovala v bistrihi, to je z eno samo zdravsko gesto podelil atentator.

Louis Barthou je ladihnil svojo plamenito dušo ob strani velikega vladarja, s katerim se je vezalo najskrajnejše spoznanje, vladost, prijateljstvo. Z apoteozo mrtvega vladarja Jugoslavije ostane velikoj ohranjenja veličastni delavcem in namestencem je 1907. ustregel z zakonom, ki ureja njihove pokojnine.

Francoška javnost Barthouju nikoli ne bo pozabila njegovega odločnega nastopa v vprašanju tričetne vojaške službe tik pred svetovno vojno. Zakonski načrt je bil tako nepopularen, da si ga marsikdo kljub svojemu boljšemu prepričenju ni upal zagovarjati. Barthou pa je šel preko vse bojazni za svojo popularnost, načrt je bil z njegovim odločnjičom sodelovanjem postal zakon — in ko je 1914. Nemčija načrta na Francijo, je ta lahko postavila proti napadalcem močno vojko, ki je vzdrlala

General Georges

Sožalje tujih držav

Beograd, 10. oktobra p. Čim so prispevale vesti o atentatu na pokojnega kralja, so se zgledili v našem zunanjem ministru diplomatski zastopniki tujih vlad v Beogradu in izrazili naši vlasti sožalje.

Naše sožalje ob Barthoujevi smrti

Beograd, 10. oktobra. Pomočnik zunanjega ministra g. Momčilo Jurišić je bil ob 21. na franskoškem poslanstvu in je izrazil globoko sožalje naše vlasti zaradi smrti francoškega zunanjega ministra g. Louisa Barthouja.

Še ena izdaja „Slov. Naroda“ zide okrog 15. popoldne

DNEVNE VESTI

češkoslovaško odlikovanje naših letalskih častnikov. V ponedeljek je sprejet češkoslovaški minister narodne obrambe g. Bradač člane jugoslovenske letalske delegacije pod vodstvom poveljnika našega letalstva divizijskega generala Milijanta Nedića. Sprejemu so prisostvovali generalni inspektor češkoslovaške armade general Syrový, načelnik generalnega štaba armatski general M. Krejčí ter generali, sefi oddelkov in odsekov v ministrstvu narodne obrambe. Minister je nagovoril jugoslovenske častnike v prisrčnem govoru, v katerem je med drugim dejal: Prezident republike mi je naročil, naj vam izročim češkoslovaško odlikovanje. Veseli me, da moram izročiti ta odlikovanja pričašnikom prijateljske armade, armada naroda češar hrabrost je med svetovno vojno prenenetila ves svet, armade, s katero smo tudi po vojni tesno zvezani. Vroča želja nas vseh je, da bi to lepo in bratsko razmerje ostalo trajno in da bi se ohranilo tako za ohranitev miru kakor za neodvisnost običnih držav. Potem je pripel generali Nedić red Belega leva II. stopnje, podpolkovnikoma inž. Stanojeviću in Filippoviću pa red Belega leva IV. stopnje. General Nedić se je ministru prisrčno zahvalil za odlikovanje in izjavil, da ga bo nosil s ponosom. Donokdine so posetili naši letalski častniki generala Syrovega in Krejčíja, potem so se pa odpeljali na Hradčane, kjer jih je sprejel Šef predstavitev pisarne divizijski general inž. Blaha in kjer so se vpisali v predstavitev spominsko knjigo. Včeraj dopoldne so položili venec na grob neznanega vojaka.

Debeli ljudje dosezajo z vestno uporabo naravne »Franz Josefovek grenčice izdatno iztrebljenje črevesja brez vsakega napora.

Iz državne službe. Premeščeni so: upravni pisarniški uradnici Mara Kos od sreskega načelstva Maribor levi breg k sreskemu načelstvu v Dolini Lendavi, arhivski uradnik pri banski upravi v Ljubljani Josip Vokal k sreskemu načelstvu v Gornjem gradu, policijski agent pri upravi policije v Ljubljani Peter Bizjak v komisarijatu železniške in obmnejne policije na Jesenice, podnadzornik policijskih agentov pripravnik Vinko Ščavnica pri policiji v Ljubljani in komisarijatu železniške in obmnejne policije na Raketu.

Iz banovinske službe. Imenovani so: za banovinskoga računskega inšpektorja v VII. položajni skupini banovinski računski kontrolor VII. skupine pri banski upravi v Ljubljani Ignacij Brandsteter, za banovinskoga ekonoma v d. sreskemu kmetijskemu referentu banovinski uradniški pripravnik pri sreskemu načelstvu v Konjicah Ivan Nemeč, za banovinskoga uradniškega pripravnika pri banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu in Miroslav Peterl.

Odvetniške vesti. V imeniku advokatov sta bila vpisana dr. Viktor Maček s sedežem v Ljubljani in dr. Pokorn Jože s sedežem v Škofiji Luki. Dr. Albin Suyer, advokat v Ljubljani, se je dne 6. oktobra odpovedal izvrševanje advokature in je bil na lastno prošnjo izbrisani iz imenika advokatov. Za prevzemnika pisarne je bil imenovan dr. Sajovic Josip, advokat v Ljubljani, Gospoška ulica 3.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravsko banovine« št. 81 z dne 10. t. m. objavlja pogodbo o trgovini in plovitvi med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Bolgarijo, objave banske uprave o požirjanju občinskih trošarin v letu 1934, izpremembre v staležu državnih in banovinskih uslužbencov na področju dravsko banovine in razne objave iz »Službenih Novin«.

Jugoslavija je zelo pripravna za filmanje. Med Poljaki, ki so prispeli te dni v Split, je tudi lastnik in ravnatelj tvornice Lipkov filma v Varšavi Marek Lipkov. Izjavil je, da je naša država neizčrpren vir najrazličnejših motivov za filmanje in čudi se, da je ostalo to bogastvo doslej neizrabljeno. Ni čuda, da je vsa Evropa z navdušenjem sprejela v Dalmaciji izdelane kulturne filme. Prihoden leto bo začelo tudi njegovo podjetje izdelovati v Dalmaciji zanesljivo samo kulturne filme. On sam bo pa pomagal našim ljudem pri izdelovanju filmov.

Rekorden poset čehoslovakov na našem temenu. Letos je bilo čehoslovakov v našem Primorju toliko, kakor še nobeno leto. V primeri z lanskim letom jih je bilo za 20 % več. Samo Čehi so pustili na naš rivijeri okrog 300.000.000 Din.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno vreme. Včeraj je deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 20, v Ljubljani, Beogradu in Skopju 18 v Zagrebu in Sarajevu 17, v Mariboru 15. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764. Temperatura je znašala 10.5.

O vzvišenem poslanstvu naši fotografije razpravljajo v novi številki »Fotoamaterja« tajnik zagrebškega Fotokluba Avgust Fajtič v zavraču v tem vprašaju vse nasvetne inozemstva in vse struje ter nas navaja k osamosvojitvi. Ponosno nas opozarja na našo dolžnost, da zapustimo poznejšim pokolenjem prav živiljenjsko istno o naši danasnosti, mi pa želimo, da bi se tega Fajtičevega programa zavedali in tudi držali vsi naši fotoamaterji. Če hočemo zadostiti tej naši fotografiski dolžnosti, moramo prenehati gledati naše živiljenje skozi očala hiperciviliziranega v predstavnikom polnega Evropskega. Našega kmeta fotografirajmo in njegove narodne običaje ter vse, kar vidimo na kmetih in po naših mestecih! Ne tiče se nas Evropa, niti ostali svet, in ni treba, da se vprašujemo, kako hočejo oni, in ne dajmo si kvariti naše zdrave sposobnosti gledanja s kaksnimi kemičnimi recepti in tiskanimi nasveti, saj ni vsak čevelj za vsako nogo! To Fajtičevega programatsko razpravo naj si vzemimo naši amaterji k srcu in kmalu bodo naše karakteristike jeli ceniti tudi na tujih razstavah. Tudi ostala vsebine »Fotoamaterja« je prav zanimiva, lepa in raznovrstna, posebno krasne so pa to pot priloga Pred vsem opozarjam na čudovite Fajtičeve »Ribiske mreže« in

pa na sijajno razdeljene mase luči in teme »Pri procesiji našega mojstra Frana Kraljevca«. Postavi se tudi Slavko Smolej s svojo odlično solčno studio »Listje pada«, a univ. doc. ing. Milan Fakin nam je spet pokazal že tolikokrat fotografirana košča znanega mlina pod Smarno goro.

Iz Ljubljane

—lj Palaca v malem je novo javno poslopje v Tivoliju poleg letnega gledališča. Te dni bo dograjen. Zgrajeno je sedmo in hudočniški meščani pravijo, da je lepe kot magistrat. Zoper drugi pa vedo povedati, da zaradi tega niso prirejali iger na prostem, ker ni bilo prej poleg preporebnega poslopja. Gledališka kriza je menda torej premagana v tem pogledu in prihodnje leto bomo imeli predstave na prostem in javni poslopje bo že »otvoreno« v blagor občinstva.

—j. G. Julij Betetto, ravnatelj državnega konservatorija v Ljubljani in mojstrski naš operni in koncertni pevec, nastopi na koncertnem včeraj v Orkestralnem društva Glasbenih Matic v pondeljek 15. t. m. ob 20. uri v dvorani Filharmonične družbe (Kino Matica) na Kongresnem trgu. Njegova točka obsegata tri pesmi za glas in godalni orkester, ki jih je to zasedbo pripredil prof. L. M. Škerjanc, in sicer Škerjanc »Počitek pod gorom«, istega skladatelja »Vlajko«, ki jo gotovo lahko uvračamo med najbolj priljubljene slovenske samospesne sploš, in pa že skoraj klasično Lajovičev »Iskal sem svojih mladih dni«. Te pesmi so dosegeli pri posredanjih izvedbeni ogromni uspeh in se bodo to pot prvič izvajale v Ljubljani.

—lj Predavanje SPD. Za predavanje dr. H. Tume o Italijanskem delu Julijskih Alp, ki bo v četrtek 11. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, se dobre vstopnice, sedeži po 6 Din, stojišča po 3 Din v predprodaji v pisarni SPD na Masarykovi cesti 14 med uradnimi urami. Dr. H. Tume bo razložil na podlagi diapozitiva splošni sestav Julijskih Alp, pokazal italijansko moje ter opisal posamezne skupine: mangartsko, Viševiško, Pojško, kaninsko, krnsko in Stošovo. Musete se dotakniti nekoliko Predalp. Posamezne pogledi in vrhove bo predčil na podlagi raziskav, ki jih bo projiciral potom epidiskop. Vsega skupaj bo pokazal okrog 100 slik. Vabimo članstvo in ljubitelje gor, da ne zamude tegota predavanja. Po pravku! V včerajšnji notici o predavanju g. dr. H. Tume je par tiskovnih pomot. Tako se glasi pravilno Jerebica namesto Jerebovec, Trentski Peč namestu Pec, Bavški namestu Pavški Grintavec in Jerebica namestu Verebica.

Dr. MERČUN

specialist za notranje bolezni

DO PREKLICA

ZOPET REDNO ORDINIRA

—lj Novi začetniški plesni tečaj z nadaljevanjem v Jenkovi Šoli — Kazina — bo jutri v četrtek ob 20. uri Vabilo se še dnevnovne in gospodje. Informacije ter posredne plesne ure dnevnno od 11. do 13. in od 15. do 19. ure v Kazini. Studenti ne potup.

—lj Angleško društvo v Ljubljani opozarja svoje članstvo, da se danes vrši redni konverzacijski sestanek ob pol 9. uri v društvenem lokalnu, Wolfsova ulica št. 1. K oblini udeležbi vabi odprt.

—lj Diplomski izpitni na filozofske fakulteti se prelože točno za en teden dni, sicer pa ostane razporedi isti.

—lj »Rokovnjači« na Šentjakobskem odru. Šentjakobčani vprizore v soboto 13. t. m. in v nedeljo 1. t. m. ob 20.15 Jurčič-Govekarjevo ljudsko igro s petjem »Rokovnjači«. Pri predstavi sodeluje ves ansambel, edra ter moški v otroški zbor. Predprodaja vstopnic v soboto in nedeljo od 10. do 12. in od 15. do 17. ter eno ura pred predstavo. Vabilo.

—lj Očala, daljnogledi, barometri, fotoaparati itd. najugodnejši nakup pr. Fr. P. Zajcu, izprasanem optiku. Ljubljana. Stari trg 9. Ceniki brezplačno. 3-T

Iz Kranja

Sokoški nastop. V nedeljo je priredilo Sokoško društvo na letnem telovadnišču javni nastop. Nastop ni imel pričakovanega uspeha. Večina nastopajočih je sodelovala pri letosnjih pokrajinskih župnih in društvenih tekmevih in je bila očitno utrujena. Zato se je še najbolje odrezala dečka, ki jo zaradi bolezni na župnem izletu nismo mogli videti. Zlasti so bili posrečeni prizori iz plinske vojne in druge dečje igre. Mnogo je pripomoglo k nedovršenemu izvajanju ostalih oddelkov mrtvilo jesenske vreme. Vse točke so bile namenjene za akademijo; nastopi v tako majhnem obsegu ne spadajo na večko letno telovadniščo, ki zahteva veliko. Stevilo nastopajočih in tudi občinstvo. Kljub vsemu pa moramo povaliti trud našega prednjaškega zborova. Saj je njegova zasluga, da so se kranjski telovadci uvrstili med najboljše v državi in da se naše društvo lahko primerja z društvom drugih, velikih mest. Želimo pa, da bi se drugo pomlad predredila v Kranju, lahko telovadnišča prireditev, ki bi bila prva nastop te vrste pri nas in bi bila pri tem lepo. Stevilo odličnih lahkih atletov, ki jih ima kranjsko društvo, mogoča.

Začetek gledališke sezone. Gledališki oder Narodne čitalnice se že pridno pripravlja za letosnjo sezono, v kateri se nam bo zopet predstavil z vrsto gledaliških komadov, ki bodo deloma čisto umetniškega dela pa tudi zabavnega značaja. Sezona bo otvorjena prihodnji torek. Oder bo vprizoril kot prvo letosnjo predstavo duhovito »Kulturno prizaditev v Črni mlaki«, ki je lani imela v ljubljanskem Narodnem gledališču rekorden uspeh. Deč, ciglar avtor je ravnatelj ljubljanske Dramе dr. Pavel Golja, je namenjeno vsem, ki ljubijo duhovit humor in ostro satiro.

Obisk tulcev. V septembru so obiskali Kranj 133 Jugosloveni in 44 inozemci, med njimi 20 Avstrijev, 9 Čehoslovakov, 2 Angleži, 4 Italijani, 5 Nemcev in 2

Poteka. Statistika tretjega tromešeca v letosnjem letu pa izkazuje, da je bilo v juliju, avgustu in septembru v našem mestu 158 Jugoslovenov in 188 tujcev, v drugem četrtletju pa 346 Jugoslovenov in 104 inozemci. Med njimi je bilo zadnje 3 mesece 68 Avstrijev, 20 Nemcev, 36 Čehoslovakov, 6 Poljakov, 16 Italijanov, 3 Madžari, 4 Angleži in 5 Nordijcev.

Kranjski sport. Po zelo živahem tempu in izredno napetih borbi je prvenstvena tekma prejšnje nedelje ostala neodločena. SK Sora je to pot prav poceni odnesla eno točko iz Kranja. Kranjski so bili v splošnem nekoliko boljši ter so neprimerno več napadali in bili večinoma tudi v znatni premoci. Imeli pa so veliko smolo, da se je par najlepših strelov končalo na drogovih ali pa so sliši mimo njih. Odločen je bil tudi Škofjeloški vratar, ki ima največ zaščit za neodločni rezultat 1:1 (1:1). SK Sora je bil slabši v skupni igri in v napadu neodločnejši pred golom. Boljši pa je bil v startu in pokrivjanju. Vse njegovo de-

— Kranjski sport. Po zelo živahem tempu in izredno napetih borbi je prvenstvena tekma prejšnje nedelje ostala neodločena.

SK Sora je to pot prav poceni odnesla eno točko iz Kranja. Kranjski so bili v splošnem nekoliko boljši ter so neprimerno več napadali in bili večinoma tudi v znatni premoci. Imeli pa so veliko smolo, da se je par najlepših strelov končalo na drogovih ali pa so sliši mimo njih. Odločen je bil tudi Škofjeloški vratar, ki ima največ zaščit za neodločni rezultat 1:1 (1:1). SK Sora je bil slabši v skupni igri in v napadu neodločnejši pred golom. Boljši pa je bil v startu in pokrivjanju. Vse njegovo de-

— Kranjski sport. Po zelo živahem tempu in izredno napetih borbi je prvenstvena tekma prejšnje nedelje ostala neodločena.

SK Sora je to pot prav poceni odnesla eno točko iz Kranja. Kranjski so bili v splošnem nekoliko boljši ter so neprimerno več napadali in bili večinoma tudi v znatni premoci. Imeli pa so veliko smolo, da se je par najlepših strelov končalo na drogovih ali pa so sliši mimo njih. Odločen je bil tudi Škofjeloški vratar, ki ima največ zaščit za neodločni rezultat 1:1 (1:1). SK Sora je bil slabši v skupni igri in v napadu neodločnejši pred golom. Boljši pa je bil v startu in pokrivjanju. Vse njegovo de-

— Kranjski sport. Po zelo živahem tempu in izredno napetih borbi je prvenstvena tekma prejšnje nedelje ostala neodločena.

SK Sora je to pot prav poceni odnesla eno točko iz Kranja. Kranjski so bili v splošnem nekoliko boljši ter so neprimerno več napadali in bili večinoma tudi v znatni premoci. Imeli pa so veliko smolo, da se je par najlepših strelov končalo na drogovih ali pa so sliši mimo njih. Odločen je bil tudi Škofjeloški vratar, ki ima največ zaščit za neodločni rezultat 1:1 (1:1). SK Sora je bil slabši v skupni igri in v napadu neodločnejši pred golom. Boljši pa je bil v startu in pokrivjanju. Vse njegovo de-

— Kranjski sport. Po zelo živahem tempu in izredno napetih borbi je prvenstvena tekma prejšnje nedelje ostala neodločena.

SK Sora je to pot prav poceni odnesla eno točko iz Kranja. Kranjski so bili v splošnem nekoliko boljši ter so neprimerno več napadali in bili večinoma tudi v znatni premoci. Imeli pa so veliko smolo, da se je par najlepših strelov končalo na drogovih ali pa so sliši mimo njih. Odločen je bil tudi Škofjeloški vratar, ki ima največ zaščit za neodločni rezultat 1:1 (1:1). SK Sora je bil slabši v skupni igri in v napadu neodločnejši pred golom. Boljši pa je bil v startu in pokrivjanju. Vse njegovo de-

— Kranjski sport. Po zelo živahem tempu in izredno napetih borbi je prvenstvena tekma prejšnje nedelje ostala neodločena.

SK Sora je to pot prav poceni odnesla eno točko iz Kranja. Kranjski so bili v splošnem nekoliko boljši ter so neprimerno več napadali in bili večinoma tudi v znatni premoci. Imeli pa so veliko smolo, da se je par najlepših strelov končalo na drogovih ali pa so sliši mimo njih. Odločen je bil tudi Škofjeloški vratar, ki ima največ zaščit za neodločni rezultat 1:1 (1:1). SK Sora je bil slabši v skupni igri in v napadu neodločnejši pred golom. Boljši pa je bil v startu in pokrivjanju. Vse njegovo de-

— Kranjski sport. Po zelo živahem tempu in izredno napetih borbi je prvenstvena tekma prejšnje nedelje ostala neodločena.

Skrivnost belega čevlja

16

Počakajte, počakajte! — je vzkliknil inspektor hitro. — Torej je točno, da se niti za hip niste ganili s svojega mesta. Recimo, — ozrl se je na doktorja Janneya, ki je sedel v svojem kotu in postal naenkrat pozoren, — recimo, da bi se bila doktor Janney in njegov gost namenila iz kirurgove sobe proti operacijskim dvoranam. Ali bi mogla mimo vas, ne da bi ju videli?

Vratar se je počehljal za vratom, — Seveda, saj ne gledam vedno v bolničo. Včasih odprem vrata in gledam na ulico.

— Ali ste gledali danes dopoldne na ulico?

— Seveda sem. Vsaj zdi se mi, da sem.

Ellery ga je prebil. Pravite, da je prišel k vam doktor Minchen in vam naročil zapreti vrata. Kdaj je odšel?

— Seveda je odšel, — se je zasmehal Cobb. — Saj mi je celo dal, oziroma, dati mi je hotel napitnino, ki je pa nisem sprejel, ker je to proti predpisom. Da, reči hočem, da je odšel ta mož iz bolnice dobrih deset minut prej, predno je doktor Minchen naročil zapreti vrata.

— Ali je odšel iz bolnice še kdor drugi ta čas, ko je odšel Swanson in predno ste zaprli vrata?

Nihče.

Ellery se je obrnil k doktorju Janneyu, ki se je takoj vzravnal in se zaledal predse. — Nekaj bi vas rad vprašal, doktore, — je začel Ellery mirno. — Nisva imela časa, da bi to vprašanje pojasnila. Saj se spominjate, kaj ne? Če se ne motim, ste mi hoteli bala povediti, kdo je bil pri vas, pa je prišel inspektor in...

Obmolknil je in stisnil zobe, kajti tisti hip so se naglo odprla vrata in vstopil je seržant Velie z dvema detektivoma.

— Oho, — je zakljal Ellery smeje. — Zdi se mi, da bova morala zopet odgoditi to vprašanje. Prepuščam ti besedo, papa. Velie je tako obložen z novicami, da se komaj drži na nogah.

— No, kaj je novega, Thomas? — je vprašal inspektor.

— Nihče ni zapustil bolnice od četrtna enajst, samo gost doktorja Janneya. Cobb nam je pravkar pravil zunaj o tem Swansonu, — je odgovoril Velie. — Dobili smo seznam ljudi, ki so prišli ta čas v bolničo, zvedeli smo za vsak njihov korak. Vsi so še v bolnici, nismo jih izpustili.

Inspektorju se je zjasnil obraz. — Imenito, Thomas, imenito! Evo ti, Ellery, — je vzkliknil obrnjeno k simu, — srečo imava, da nikoli tega. Naš morelec je še v bolniči. Ne more nam uiti.

— Saj nam najbrž tudi noč, — je pripomnil Ellery suho. — S te strani ne pričakujem kdove kaj... Sicer pa, papa...

— Ždok torej? — je vprašal inspektor presenečeno. Janney ga je nekam čudno pogledal.

— V glavi mi neprestano roji misel, ki se je ne morem odkrižati. Recimo, v interesu argumentacije in upam, da tudi v interesu doktorja Janneya, da gospod, ki je vse to storil, ni bil doktor Janney, temveč spreten in drzen slepar.

— Končno govorite pametno, — se je oglasil doktor Janney.

— In pojdimo še dalje v svojih domnevah, — je nadaljeval Ellery zrč v stron, — da je imel naš premeten zločinec važne razloge, da se čim prej odkriže bale obleke, ki jo je bil oblekel za umor. Zato jo je nekje sklepel in skril... Zdaj vemo, da ni zapustil bolnice. Tako lahko upamo, da bomo pri temeljitem pregledu poslopja...

— Ritter! — je vzkliknil inspektor, — ste slišali, kaj je dejal moj sin? Vzemite s seboj Johnsona in Hessa in pojrite iskat morilico oblike.

— Nerad segam po literarnih citatih v tako resnem trenutku, — se je zasmehal Ellery, toda zdi se mi, da me je Longfellow prekosil. Se spominjate?

— Ko bo vse, kar predvidevamo, našeno... In jaz vas iskreno prosim, Ritter, da najdete morilico oblike, pa čeprav bi šlo samo za pomirjenje doktorja Janneya.

IX.

MORILČEVA OBLEKA

— In še nekaj, — je dejal Ellery, obrnjeno k doktorju Janneyu, ko so se vrata za tremi detektivi zaprla. — Vrni se h glavnemu vira svojih informacij, doktore... Povejte mi po pravici, kdo je bil vaš gost?

Inspektor Queen je stopil h kirurgovemu stolu. Stopil je tisto, kakor da bi se bil, da bi mogel prepoditi nekaj čar. Ellery je stal malčec tu. Tudi naveden človek brez vsake fantazije bi bil opazil dramatičnost njegovega lahko izgovorjenega vprašanja.

Doktor Janney ni takoj odgovoril. Stismil je ustnice in nagubančil čelo, kakor bi v duhu razmišljal o težkem problemu, ki je znan samo njemu. A ko je slednjič spregovoril, je bil njegov zopet jasen.

Dejal je kratko:

— Iz muhe delate slona, Queen. Pri meni je bil moj prijatelj.

— Prijatelj po imenu Swanson.

— Res je. Začel je v denarne stiske in prišel k meni prosit, naj mu posodim nekaj denarja.

— To je vse hvale vredno, — je zamrmljal Ellery, — potreboval je denar in prišel je k vam izposodit si ga. V tem ni nič skrivnostnega. To je res — Zopet se je nasmejal. — Ali ste mu posodili denar?

Doktor Janney ga je začudeno pogledal. — Da, napisal sem mu ček na 50 dolarjev.

Ellery se je zasmehal in videti je bilo, da s tem noče kirurga žaliti. — To je šlo še dokaj dobro doktore. Imeli ste srečo... Da ne pozabim... Kako se imenuje vaš prijatelj s polnim imenom?

Obmolknil je, kakor bi bil izgovoril najnajavejše vprašanje. Inspektor Queen se je ozrl na doktorja Janneya in vzel iz žepa staro tabatiero. Sredi med njo in nosom se je pa roka s ščipcem tobaka ustavila.

Jamneyev odgovor je bil kratak. — Tega vam raje ne povem. — Roka inspektorja Queena je nadaljevala svojo pot, potisnila je ščipek tobaka v nos in se vrnila na prvotno mesto. Odkašnil si je, vstal in stopil s mernim vprašajočim pogledom naprej.

Toda Ellery ga je prehitel, dejal je odločno:

— To je pač tisto, kar sem hotel vedeti, doktore... Ta Swanson vam mora biti res zelo pri srcu, da ga tako junaško krijet. Gotovo je vaš stari prijatelj!

— Oh ne, — je odgovoril Jamney hitro.

— Pravite, da ne? — Ellery ga je presenečeno pogledal. — To se pa čudno ujema z vašim početjem, doktore.

Stopil je k slavnemu kirurgu in se sklonil k njemu:

— Odgovorite mi na eno vprašanje in potem vas ne bom več nadležoval.

— Ne vem, kaj mislite, — je začepil kirurg in stopil korak nazaj.

— Kljub temu mi pa odgovorite, kako je mogoče, da ta Swanson ni vaš intimen prijatelj, pa se mu vendar žrtvovali danes dopolne četrt ure dragocenega časa, dočim je ležala vaša dobrotnica in podpornica onesvesčena, težko bolna v pričakovanju, da jo rešita spretnost vaših rok in vaš nož... O tem lahko razmišljate, kotikor hocete.

Obrnil se je, toda Jamney je takoj odgovoril hladno:

— Nimam vam kaj povedati, kar bi moglo kakorkoli vplivati na vaš preiskavo.

Ellery je stopil počasi k stolu, kjer je sedel prej njegov oče. Sedel je in zamahnil z roko, kakor bi hotel reči: Saj to je vaša edina sreča!

Smehljak starega gospoda je postal nekoliko nežnejši, toda to je bilo vse. Hodil je sem in tja pred doktorjem Jamnem, ki mu je neprestano skledil s svojimi majhnimi, zaničljivimi očmi.

Kako morajo kmetje odplačevati dolgove

Važne določbe o odplačevanju dolgov po novi uredbi o zaščiti kmetov

Pred dobrim mesecem je stopila v veljavno nova uredba o zaščiti kmetov z zakonsko močjo. S to uredbo je na novo ujeno plačevanje kmetiških dolgov na način, ki se v svoji osnovi in bistvenih načelih nikakor ne razlikuje od načina plačevanja po prejšnji uredbi, toda v svojih podrobnostih in izvršilnem postopku je nova uredba v marsčtem morda še poslabšala položaj kmeta, ki mu ga je že ustvarila poprejšnja, sedaj ukinjena uredba. Pri vsem tem pa moramo vendar priznati, da ima nova uredba tudi nekatere prednosti. Sicer je imela ukinjenje uredbe dočasnosti v neponovnosti, toda ti nedostatki niso bili takli, da bi se ne bili dali odpraviti s posebnim pravilnikom.

Vsekakor je z novo uredbo odtegnjeno kmetom ugodnost 2% popusta za vsako skrajšano leto preostalega dolga, če dolžnik ta dolg poravnava pred potekom 12 let. Nadalje je nova uredba opustila 12-letno obročno plačevanje obeh dolgov, ki se gibljejo med zneski od 1200 Din do vključno 2000 Din, ter podvrgla te, kakor tudi vse manjše dolgove plačevanju v 4 obrokih. Vse ostale izpremenje so za naše razmere le podprtje pomerna.

Po novi uredbi si bo moral kmet, ki se boče poslužiti zaščite, pri občinski upravi priskrbeti posebno potrdilo, da je kmet ali pa, da se je zadolžil kot kmet. Le s tem potrdilom lahko uveljavlja svojo zaščito in pravico do odplačevanja dolgov, ki so bili narejeni pred 1. aprilm 1932 v dvanajstih letih, odnosno štirih letnih obrokih.

Prva anuiteta zapade v plačilo rejkasneje 15. novembra 1935, ostali obroki pa najkasneje do 15. novembra vsakega naslednjega leta. Če dolžnik teh obrokov ne plača v 30 dneh od dneva dospelosti, ima upnik pravico izterjati zapadle obroke pristnim potom. Če se trije obroki po vrsti izterjajo pristno, izgubi dolžnik pravico posluževati se olajšav uredbe o zaščiti kmetov, to se pravi, da upnik dobil pravico izterjati ves obstoječi dolg takoj. Vsičina dolga se ugotovi na enak način, kakor je bil predpisani v prejšnji uredbi, in

sicer: h glavnici dolga, kakor obstoje na dan uveljavljanja nove uredbe t. j. 27. avgusta 1934, se pristeje neplačane in nezastarele obresti do 23. novembra 1933, to je do dane uveljavljanja prejšnje uredbe, poleg tega pa tudi do tega dne nastali procesualni stroški. Za čas od 23. novembra 1933 do 15. novembra 1934 se morajo plačati od takoj ugotovljene dolga samo obresti, ki znašajo denarnim zavodom 6%, zasebnikom pa 3.5%. Od 15. novembra 1934 dalje pa mora dolžnik odplačevati dolbove natančno po določenem odplačilnem načrtu v 12 obrokih. Vsaka anuiteta obstoje iz dveh zneskov, namreč iz zneska, ki predstavlja plačilo obresti, in iz zneska, ki gre na račun odplačila dolga. Obresti same dolžnik plačati naenkrat ali večkrat v vsakem letu, kakor je pač zanj ugodnejše, vendar so pa izvzete obresti za menične dolbove, ki se morajo plačati v dveh tromesecih.

Kar se tiče dolgov do 2000 Din, se plačujejo v štirih enakih letnih obrokih. Prvi obrok zapade v plačilo najkasneje 15. novembra 1935, ostali pa do 15. novembra vsakega naslednjega leta. Za te dolgove se plačuje 6% obresti, kakor pri dolgovih platičljivih v 12 obrokih.

Obstajajo tri načini plačevanja dolgov do 2000 Din, se plačujejo v štirih enakih letnih obrokih. Prvi obrok zapade v plačilo najkasneje 15. novembra 1935, ostali pa do 15. novembra vsakega naslednjega leta. Za te dolgove se plačuje 6% obresti, kakor pri dolgovih platičljivih v 12 obrokih.

Nepremodljivo.

Ciril-Metodova podružnica se izkrene zahvaljuje vsem, ki so dejanski pokazali ob borbeniškem dnevu, da jim je toplo srce za naš ubogi živelj in da jim 10. oktobra ni prazen dan. Čisti donos 1105 Din. Hvala zavedenemu Kranju!

Iz Kranja

— Ciril-Metodova podružnica se izkrene zahvaljuje vsem, ki so dejanski pokazali ob borbeniškem dnevu, da jim je toplo srce za naš ubogi živelj in da jim 10. oktobra ni prazen dan. Čisti donos 1105 Din. Hvala zavedenemu Kranju!

Odškodnina

Gonjač, ki ga je nedeljski lovec obstreli, zahteva odškodnino. — Ne zahtevam vse za tistih par šiber, ki ste mi jih pognali v telo, gospod, temveč za sušenec, ki sem ga porabil, da sem začil hlače.

Nepremodljivo.

Nad trgovino s čevljem je napis: — Vsak petdeset odjemalec naše izborne nepremočljive obutve dobri nagrado — par galas.

Vedno nezadovoljen.

Moč: Čut, ženica, ta salata smrdi po milu.

Zena: Ti pa res nisi nikoli zadovoljen, saj si me včeraj sam opozoril, naj jo dobri operem.

OB 9. z jutraj...

... O, danes pa se mi ni treba več pudrati!

Možem ni ljubo, če si žene stalno prdajo nos. Mnoga mlada dekleta pa misijo, da ni nobenega drugega načina za odpravo masti in bleška kože. Jaz pa sem ugotovila, da ostane pudr, če je zmanjšan s metanovo peno, kakor pudr Tokalon s smetanovo peno, ves na licu tudi pri vetru, deževju in celo pri plesanju v najbolj razgreti plesni dvorani.

Ne samo, da se pudr Tokalon s smetanovo peno nevidno pripoji koži, marveč je istočasno tudi odlično sredstvo za okrepljanje kože, ker pojavlja kožno tkivo ter ji nikdar ne zamaši znojnico. Sedaj imam baržunasto, čisto in načno polt, zaradi katere me zavidišča vsa mlada dekleta in kateri se dirajo vsi močki. On, ki me je nedavno zanobil, mi je dejal, da so ga moja koža in moja polt najprej in v prvi vrsti dovedeli do teke korak.

Potrebno je, da se pudrate na dan samo enkrat, ker se pudr Tokalon v resnicu pri pojti koži!

Trenčkoti,

usnjeni suknjiči itd. najboljši nakup pri

PRESKERJU,

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

LEPO IZBIRO!

za zimske ženske in moške oblike, plače, sukne in druge zimske potrebitve. Vam nudi modna trgovina

JANKO ČEŠNIK